

ZBYNĚK
HEJDA

CESTA

K

EREKVI

TRIÁDA

© Nakladatelství Triáda, 2004
ISBN tištěné verze 80-86138-62-3
ISBN verze PDF 978-80-7474-008-4

*Ve snu jsem spatřil město. Po ulici,
která je v troskách, si vykračuje zvěř.
Je vylidněno. Na dno. Jen listí hořce tlící.
Nehybný vlak a nehořící keř.*

*Je tady pro mě vzkaz?
Po čem to poznati?
Ve všem tom tichu hlas
jde z ještě tišší lsti.*

1960

V úterý 9. srpna

jsme s Jitkou přijeli ve čtvrt na deset do Cerekve. (Vyjeli jsme ráno – ve 4.20.) Do Horní Vsi pěšky. Na cestě u Cerekve kamení, dělají silnici, prý asfaltovou. U našich nová vrata, zelená, dvířka na druhé straně, ze silnice nalevo. V Rybníce kamení, budou prý dělat cestu přes Rybník – z Pérek. Ten den jsme už do lesa nešli.

Ve středu 10. srpna

jsem zahazoval stružku pro vodovod. Navečer s Jitkou do lesa. Nejdřív do Březiny, pak do Lisovýho. Jen lišky. Teprve před naším Sosníkem kozák. Trhal jsem Jitce jahody, také trávničky pod skalkou za ohništěm, za lesíkem na cestě domů starý křemeňák. Bylo hezky.

Ve čtvrtek 11. srpna

ráno naproti mamince. Došli jsme s Jitkou až k samému cerekvickému nádraží. Jitku tlačila bota. Vlak už

jel a babička nešla. Teprve za chvíli vyšla z nádraží. Mávala. Jitka plakala, že ji tlačí bota. Tak jsme šli do Cerekve, babička koupila Jitce boty (páskové), koupil jsem jí náplast, pak jsme ještě udělali „velký“ nákup a jeli jsme z Cerekve do Horní Vsi vlakem (v 10.13). (Babička přijela ve čtvrt na devět.)

Odpoledne jsme šli do lesa, přes Vrch, tam našla Jitka křemeňáka a babička našla v tom místě bratříčka. V Březině našla křemeňáka Jitka na skalce, pak našla babička a Jitka se rozplakala – žárčila. Potom babička našla hříbka, myslila, že je to prašivka, a nechala ho ležet na cestě. Seděli jsme u cesty, babička na kládě a mluvila o tom, že až nebude, že budu vzpomínat, jak jsme sem chodili.

BLLOUDĚNÍ

Mluvilo se o tom, jak kdo z naší rodiny bloudil. Jednou strýček před nádražím ve Stojčíně nevěděl, kterou z těch tří cest do Žirovnice. Děda prý taky bloudil. Tam někde u Markýtky (u Nové Vsi) a u Křtěné studánky. Bylo to v zimě. A jednou teta s moravským větrem v zádech. Najednou šla proti větru. „To se ten vítr najednou obrátil.“ Byla mlha, a to je keř jako strom, všechno je obludně velké. Každý snad někdy zabloudí, i když to tam dobře zná.

V pátek 12. srpna

odpoledne jsme se strýčkem dláždili pod zápražím (vodovod), odpoledne v půl třetí s babičkou a Jitkou do Žirovnice. Babička kupovala maso, my s Jitkou v parku na náměstí, pak jsme šli s Jitkou do hospody na limonádu. Na nádraží, když jsme se vraceli, začalo pršet. Babička se dala do hovoru s nějakou paní. Bylo jí dvašedesát. Jela na druhou stranu, na Hradec. Umřel jí syn, zabil se na elektrickém vedení, dlouho visel z drátů, až mu to srdce utrhlo. Když vstávala k vlaku, babička ji pohladila po paži.

Dostal jsem lístek od Jirky, ležel pod vraty.

V sobotu 13. srpna

Dnes prší, potok se rozlil v některých místech až do Rybníka, je zima a prší.

Přišla ke mně Jitka a ptá se: Tatínku, z čeho jsou vši, ze všeho? Odpoledne přestalo pršet, tak jsme šli do lesa (Vrch, Březina, Lisů les, kázek), ve Vrchu jsme našli jednoho hříbka a tři křemeňáky, v Březině jednoho hříbka s hnědou hlavičkou.

V neděli 14. srpna

Na dnešek se mi zdálo o Marcele. O přestávce na chodbě jakoby nějakého kina. Je tam Dana a ještě něja-

cí lidé, kterých si nevšímám, později si uvědomuji, že by to mohli být Marcelini rodiče. Pak v hledišti. Hledám Danu, kde asi sedí (ze svého sedadla se rozhlížím), najednou vidím, že tam s nimi sedí Marcela, je na kraji a Dana ji upozorňuje, že jsem v divadle já. Marcela vstává a odchází, trochu vržou prkna. Vstávám a odcházím také. (Já sedím nalevo nahoře, oni sedí vpravo dole, východ je jen z pravé strany a já musím před první řadou.) Na jevišti se už hraje (najednou je to divadlo), je světlo, všichni se na mě dívají, herci přestávají hrát, protože pode mnou strašlivě vržou prkna, dívají se na mě z hlediště i z jeviště, ukláním se lehce k hledišti a omlouvám se hercům, říkám promiňte, je to trapné, do hlediště se ani nepodívám, zdá se mi, že mě všichni „chápou“. Mám na sobě šedivý svetr. Ve vestibulu Marcela není. Vycházím ven, je tam tramvajová stanice, po Marcele ani stopy. Říkám si, že budu muset počkat na konec představení, pak že se zeptám, kde je Marcela. Najednou spatřím v obchodě mezi dveřmi Danu. Má silně nabařenou pusku, kupovala si asi rtěnku, je to obchod se rtěnkami. Za ní vychází Marcela. Zdravíme se, já jsem rozpačitý, Marcela se se mnou baví s takovou zvláštní lehkostí. Snad ji jen předstírá, pořád mluví a mluví, já vidím, že má radost, že mě potkala, ale chová se tak „konversačně“. Má nový kabát a klobouk. Na ruku má

rukavice, šedé, a říká, zatímco si je stahuje s rukou: Tenkrát už jsem si je taky takhle sundávala? Tenkrát, tím myslela dobu, kdy jsme se ještě vídali. A skutečně, sundávala si je jinak. Pak začla o někom mluvit, obracela se při tom také na Danu, ten někdo byl muž, mluvila o něm s jakousi ironií, ale vůči mně zase s nějakou divnou výzývavostí. Mluvila o tom, jak on si stříhá nehty a že dokáže mít na konci prstů vředy. „Máš taky schůzi?“ Tím narážela na můj předčasný odchod z divadla, já ovšem neměl žádnou schůzi, ale Marcela, jakou by Marcela mohla mít schůzi v Praze? Konečně jsem se odhodlal k tomu, abych se jí zeptal, bude-li mít na mě čas!

Řekla, počkej na mě před veškovskou nějaké školy, ale já jsem jí rozuměl před školkou nějaké školy a věděl jsem, kde ta školka je. Byl jsem šťastný, a probudil jsem se, chtěl jsem ještě pokračovat ve snu, začínal jsem zase snít, ale Marcela už se nedostavovala. Objevila se ještě Dana, usmívala se, ale Marcela už ne.

Na včerejšek se mi zdál sen o aktovce. Jel jsem z Hradce do Prahy, nastoupil jsem do vlaku, našel jsem si pěkné místo, proti mně seděla hezká dívka, najednou jsem si ale uvědomil, že jsem zapomněl u pokladny aktovku. Běžel jsem zase k pokladně, aktovku tam měli, měl jsem radost a děkoval jsem jim, ale oni mě zakřikli.

Nemám prý se radovat, protože to, co je v aktovce, mi moc radosti nepřinese. Chystali se mnou výslech. Tak to už ten vlak nestihnu. A byl to poslední vlak do Prahy, a v Praze na mě čekala maminka. Myslel jsem na to, co mohu mít tak usvědčujícího v aktovce. Nějaké knihy Jakuba Demla, na víc jsem si vzpomenout nedokázal. Za to mě snad ale přece nemohou trestat.

Dopoledne s Jitkou na zahradě. Četl jsem Chesterton na (Povídky o dlouhém luku). Fotografoval jsem.

Odpoledne do lesa (do Vrchu – tam jsme našli dva křemeňáky – jednoho velkého krásného), pak do Březiny, do Lisovýho lesa a do našeho.

V šestačtyřicátým se Jarka opil. „Už je pozdě.“ „Proč?“ „Protože musím umřít.“

V pondělí 15. srpna

Ráno maminka do Cerekve, v 7.00 autobusem, po osmé už byla tady. Ve čtvrt na jedenáct s maminkou a Jitkou na zastávku (jely do Žirovnice), vystoupil jsem v Jihlávce, odtud autobusem do Studené.

Ve čtvrtek 18. srpna

V půl třetí jsem se vrátil, pak s babičkou a s Jitkou do lesa (Vrch, tam hříbek, Březina – křemeňáček v cípu

na začátku lesa – babička, v Lisovém lese – před lesem na mezi kozák, pak do kázku, nechali jsme tam dál růst tři křemeňáčky, pak v tom druhém kázku – dva kozáčci). Večer jsme měli bramboračku.

Teta vypravovala, jak jsem slyšel zvonit, když umřel tatínek, děda seděl na svém místě (proti dveřím), teta pekla vdolky, přišel jsem do kuchyně a volám tetu, ať jde ven, že zvoní, teta ale nic neslyšela a vyšla se mnou až na kopeček, svítilo slunce, jel kolem právě strejc vod Kříže s vejparkama. Tak jste si vyšli na sluníčko? povídal.

V pátek 19. srpna

V noci přšlo a byla bouřka, ale já jsem ji zaspal. Ráno ještě také přšlo. Je asi deset hodin, vysvítá sluníčko.

Teta vypravovala o dědově smrti. Ve středu mu zase otekly nohy. Strejček, aby si šel děda lehnout, že si je zahřeje. Teta šla do Světlé (ve středu nebo ve čtvrtek?), děda měl ještě starost, aby tam pozdravovala, a toho starého od něho (jako od dědy) zvlášť. A aby si všechno vzala, co potřebuje, na nic aby nezapomněla. Když se vrátila, ve čtvrtek, děda už neměl tolik zájmu, přinesla mu med, aby ho tedy dala na okno. Nic nechtěl jíst. Dal se ještě ostříhat a oholit, v sobotu ráno mu svařili mlíko, předtím ještě vypil skleničku alkoholu, děda si stěžoval, že mu hrubnou ruce (ale vypil to sám), pak mu

dali to mlíko a šli do kuchyně. Seděli u stolu, vtom slyší, jak děda zakašlal. Teta povídá, děda zakašlal, hned šel do sednice strejček, ale děda už byl hotov, ještě dýchal, strejček mu ještě zvedl hlavu, ale už byl hotov.

(To ráno před smrtí se strejček dědy ještě na všelicos vyptával, děda všechno věděl, tušili už, že brzo umře.)

Zdál se mi na dnešek taky nějaký sen. Nevím už jaký. Jen že byl Věna Vlčků živý a tenkrát, když Jarka zemřel, jen předstírali Věnovu smrt, aby to našim nebylo líto.

Asi v pět jsme šli do lesa. Tři křemeňáci a ty tři ze včerejška v kázku. Povyrostly jen málo. Ve čtvrt na osm domů.

Teta mi řekla, jak tady čtu, že si kazím voči. V devětačtyřicátým to povídala taky Jarkovi a von na to: Mně už ty moje voči vystačej.

Vyjeli jsme v pondělí 15. srpna. Z Horní Vsi jsem vyjel vlakem ve čtvrt na jedenáct do Jihlávky, jel jsem s babičkou a Jitkou, ony jely dál do Žirovnice, mávali jsme si, před nádražím už stál autobus do Studené, ve Studené na první zastávce na mě čekala Dana se vzkazem od Jirky, že mám jet na náměstí. Na náměstí Jirka a František. Jeli jsme hned do Telče. Tam asi ve dvanáct hodin. Šli jsme do zámku (předtím ještě vyzvídal Jirka v drogerii cosi o fotoaparátu). Svítilo slunce, v zámku

nás provedla paní kastelánka po nově restaurovaných částech a po místnostech, kde bydlili Halasovi.

Odpoledne jsme vyjeli z Telče do Nové Říše. Začínalo trochu pršet. Obloha byla nádherně modrá. Sotva jsme vyjeli, začlo lít. A lilo, dokud jsme nedojeli do Nové Říše. Tam ještě přšelo, když jsme vystupovali. Vběhli jsme do kostela. Když jsme vyšli, už nepršelo, svítilo slunce. Z Nové Říše jsme se vrátili do Staré Říše. Bylo asi pět hodin.

Jirka měl dost ostrý spor s panem Florianem (Josefem) o Camuse. Spali jsme v jedné chalupě pod Florianovými (u malíře Stritzka).

Ráno znovu k Florianovým. Ukázali nám Rouaulta – Verlaine, dvoje Ukřižování, jeden obraz, kde vpravo v pozadí krajina (ulice), vlevo světnice s obrazem (portrét) a se stolem, na kterém stojí hořící lampa, a ještě asi tři obrazy.

Asi v deset jsme vyjeli. Ve dvanáct v Třebíči, tam na obědě, pak v antikvariátu a do Tasova autobusem (do Třebíče jsme jeli autostopem).

V Tasově pár minut před čtvrtou. Zašli jsme ke kostelu. Pak na faru, Jirka se ptal na zdraví Patera Demla. Paní Vrbová ho ošetřuje, bydlí v štokovém domě na náměstí. Vstup do domu dost bizarní. Na schodech zameřovala mladičká dívka v plavkách. Pak po schodech naho-

ru (ve dvoře) – v předsíni skříň, na ní otevřený deštník. Otevřený byt, ale nikdo se neozýval. Spal tam chlapec, nebyl k probuzení.

Nakonec nás poslal do Bosny. Tam bydlí Jakub Deml. Před půl pátou jsme stáli s Františkem na silnici před domem Jakuba Demla. Jirka zatím mluvil s paní Vrbovou (prala tam někde dole prádlo). Byl tam dlouho. Asi v půl páté a pět minut vychází, podpírán malou Martičkou, Jakub Deml z domu.

(Dům má číslo 162.)

Jirka vychází z levé strany pod domem a mává, abychom šli dál. Od silnice na zápraží je úzké schodiště, po každé straně asi uprostřed anděliček (barokní sošky), Jakub Deml tam usedá na lavičku, v kolárku, černou pletenou čepičku na hlavě. Sedl jsem si, když jsme byli k tomu vyzvání, na zídku při schodech pod Jakuba Demla, Jirka s Františkem seděli vedle něj na lavičce. Pak Jirka fotografoval a já jsem si přisedl k básníkovi. Paní Vrbová se ho ptala, není-li mu zima, a on: Každý si myslí, když je člověk starý, že musí být už studený. To mě vždycky rozčílí, když se mě ptají, není-li mi zima, ale říkal to se smíchem. Je sešlý, ale mysl má ve svých dvaosmdesáti letech jasnou. Mluvil o své zahradě, o králíčích, které jsme tam viděli pobíhat (pan Vrba jim udělal noru). Poslal nás, abychom si prohlédli zahradu. Naho-

ře na cestičce jsem si vzal kamínek, a taky větvičku se stromu a šišku. Na památku na zahradu Jakuba Demla. Obešli jsme tu zahradu, plnou ovocných stromů a jehličnatých stromů a květin. Nejvíc květin je před okny. (Celá zahrada se svažuje dosti prudce, dům asi uprostřed, je to vila.) Pak jsme se zase vrátili k Paterovi. Už nechtěl být fotografován. Mluvil o Vladimíru Holanovi.

Vladimíra Holana, toho mám rád. Ono se to napíše tak prostě, ale co lásky bylo s l y š e t v jeho hlase. Vzpomínal básně Prostě, že ji má v kapličce a že si denně přečte aspoň stránku. Pak ještě několikrát mluvil o Vladimíru Holanovi.

(Museli jsme si také nasbírat jablek plný košík. Paní Vrbová je stráasala.)

Seděli jsme a on mluvil nebo mlčel. Najednou povídá: Martička zpívá. Navečer jsme šli dovnitř. František a já jsme ho podpírali. (Má také kocourka Romea, umí to prý říkat.)

Ještě venku: stál tam ten košík s jablky a Jakub Deml říká: Ta voní. A častěji. Ta krásně voní. Kouřil lulku.

V sobotu 20. srpna

Ráno doma a na zahradě. Babička vařila, Jitka na zahradě a na zápraží. Po obědě myla babička podlahu v kuchyni. V půl třetí do Jihlávky a do Dubenek. Po